

Όταν ο κόσμος πήρε χρώμα

Εκατόν πενήντα χρόνια έχουν περάσει από τότε που ο Τζέιμς Κλερκ Μάξγουελ παρουσίασε στην υψηλή αριστοκρατία του Λονδίνου την πρώτη έγχρωμη φωτογραφία. Ήταν ένας φιόγκος από σκωτσέζικη κορδέλα, φωτογραφία που σήμερα δεν υπάρχει. Ούτε και τότε υπήρξε. Ο διάσημος φυσικός είχε βρει τον τρόπο να προβάλλει τη φωτογραφία σε οθόνη, όχι όμως και να την τυπώσει.

Φως και γραφή: από αυτά τα δύο ελληνικά συνθετικά προέρχεται η λέξη «φωτογραφία», η οποία χρησιμοποιείται διεθνώς ως όρος για τη δημιουργία εικόνων με την αποτύπωση του φωτός με τη χρήση των φωτογραφικών μηχανών. Ο Αριστοτέλης, πρώτος, γύρω στο 350 π.Χ., περιγράφει τον τρόπο που λειτουργεί η απλούστερη φωτογραφική μηχανή, η γνωστή ως camera obscura. Αργότερα, στον 11ο αιώνα, ο Άραβας επιστήμονας Αλχαζέν ξαναμιλά για την προβολή εικόνων μέσω ενός κουτιού που η μία του επιφάνεια είναι γυαλιστερή και στην απέναντι υπάρχει μια πολύ μικρή τρύπα. Στη συνέχεια και για πολλούς αιώνες αρκετοί ασχολήθηκαν με την camera obscura. Όμως μόνο 150 χρόνια έχουν περάσει α-

πό την πρώτη έγχρωμη φωτογραφία. Την παρουσίασε ο εφευρέτης της, ο φυσικός και μαθηματικός Τζέιμς Κλερκ Μάξγουελ, το 1861 στα εντυπωσιασμένα μέλη του Βασιλικού Ινστιτούτου του Λονδίνου. Η φωτογραφία αυτή πάντως δεν υπάρχει. Ο χαριτωμένος μπλε φιόγκος που τρεμόπαιζε πάνω στην οθόνη ούτε τότε υπήρχε ως εικόνα στην ουσία. Ο εφευρέτης της μπορούσε να την προβάλλει σε οθόνη αλλά όχι να την αποτυπώσει ώστε να μπορεί να την ξαναπροβάλλει. Ήταν αποτέλεσμα διασταύρωσης φωτεινών ακτίνων από τρία μαγικά φαναράκια, το καθένα από τα οποία προέβαλλε μια μονόχρωμη διαφάνεια: μια πράσινη, μια μπλε και μια κόκκινη. Με τη μέθοδο της σύνθεσης ο Κλερκ κατόρθωσε να συλλάβει την παλέτα της φύσης και να χαρίσει στη βικτωριανή κοινωνία μια γεύση του κόσμου των συνθετικών εικόνων.

Στις αρχές του 20ού αιώνα οι αδελφοί Λιμιέρ, οι εφευρέτες του κινηματογράφου, κατασκεύασαν ένα παράξενο «σάντουιτς» από αλεύρι πατάτας, άλατα αργύρου και άνθρακα, από το οποίο προέκυπτε με τρόπο μαγικό μια διαφάνεια με παστέλ χρώματα.

Το πιο σημαντικό απ' όλα ήταν ότι αυτή η πλακέτα, με το όνομα «Autochrome», μπορούσε να χρησιμοποιηθεί με οποιαδήποτε φωτογραφική μηχανή. Το 1907 το Παρίσι γιόρταζε τον θρίαμβο της επαναστατικής εφεύρεσης με την πρώτη παγκοσμίως έκθεση έγχρωμων φωτογραφιών. Υπήρχε ένα τελευταίο εμπόδιο στον δρόμο για τη μαζική διανομή, η αναπαραγωγή. Οι Autochrome, όπως και οι δαγκεροτυπίες, ήταν μοναδικές. Έκτοτε, ασχολήθηκε με το θέμα ο βιομηχανικός ανταγωνισμός. Η κούρσα για την ανακάλυψη της εκτύπωσης πολλαπλών αντιγράφων θεωρήθηκε σχεδόν πολιτική πρόκληση ανάμεσα στις ΗΠΑ και τη Γερμανία, ανάμεσα δηλαδή στους δύο κολοσσούς, την Kodak

και την Agfa. Κέρδισε η πρώτη πάνω στο νήμα και κράτησε τα ηνία της υπεροχής για πάνω από 60 χρόνια. Το φιλμ «Kodachrome» κυκλοφόρησε το 1935 βασισμένο σε τρία επιχρωματισμένα στρώματα, το καθένα ευαίσθητο σε ένα από τα τρία πρωτεύοντα χρώματα, μπλε, πράσινο και κόκκινο. Όμως, αν και μπορούσε να αναπαραχθεί, εξακολουθούσε να είναι διαφάνεια. Η Agfa πήρε την εκδίκησή της.

Και τότε συνέβη το παράδοξο. Ο κόσμος άλλαξε γνώμη. Κανένας δεν ενδιαφερόταν για τις έγχρωμες φωτογραφίες. Περιοδικά όπως το Life είχαν πλέον τον τεχνολογικό εξοπλισμό ώστε να μπορούν να τυπώνουν χρωματιστές σελίδες. Όμως τη δεκαετία του 1930 ήταν της μόδας το ασπρόμαυρο φωτορεπορτάζ. Προφανώς η αισθητική της εποχής ήταν διαφορετική και έπρεπε να συνηθίσει το διαφορετικό. Κάποιοι κριτικοί τέχνης και φωτογράφοι ήταν πολέμιοι. Ο Πολ Στραντ (1890-1976) έλεγε ότι «το χρώμα και η φωτογραφία δεν έχουν τίποτα το κοινό», ο Γουόκερ Εβανς (1903-1975) υποστήριζε ότι «το χρώμα διαφθείρει τη φωτογραφία», ο Εντουαρντ Γουέστον (1886-1958) ότι «είναι διαφορετικά

μέσα που εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς», ο Ανρί Καρτιέ Μπρεσσόν μιλούσε για «πολύ περιορισμένη γκάμα αποχρώσεων». Η έγχρωμη φωτογραφία μπορεί να είναι ή απλώς όμορφη ή απαράδεκτη» δήλωνε ο κριτικός Κλοντ Λεμανί. Και ο σπουδαίος συγγραφέας Ρολάν Μπαρτ έγραψε στο «Μυθολογίες-Μάθημα»: «Το να χρωματίζεις τον κόσμο είναι ένας τρόπος για να τον αρνείσαι». Μόνο η ανήσυχη ποπ γενιά της δεκαετίας του 1950 κατόρθωσε να επιβάλει την έγχρωμη φωτογραφία στον χώρο της τέχνης. Αργότερα υπέκλυαν και τα έγχρωμα φωτορεπορτάζ, καθώς η εισβολή της τηλεόρασης είχε δώσει ήδη τον τόνο. Εν τω μεταξύ οι φωτογραφικές μηχανές έγιναν το απαραίτητο αξεσουάρ της οικογενειακής ζωής. Όμως, επειδή όλα εξελίσσονται και σε αρκετά γρήγορους ρυθμούς, η τεχνολογία άφησε πίσω της το φιλμ το 1990. Τη θέση του πήρε η ψηφιακή φωτογραφία. Ο φακός της μηχανής που βοηθά στην εστίαση της εικόνας είναι ο ίδιος. Το χρώμα παραμένει δυναμικά και με τη βοήθεια του photoshop τα μαλλιά μας μοιάζουν πιο λαμπερά στη φωτογραφία του προφίλ μας στο facebook!

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ

07.00 - 09.00	“ΑΓΡΥΠΝΟΣ” ΜΑΝΟΣ ΤΣΙΛΙΜΙΔΗΣ
09.00 - 10.00	“ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ” ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΑΡΙΜΑΣ
10.00 - 11.00	ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΣΚΟΘΗΚΗ
11.00 - 12.00	“ΕΛΛΗΝ ΛΟΓΟΣ” ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, ΒΑΡΒΑΡΑ ΣΤΑΓΙΑΝΟΥ
12.00 - 12.10	ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
12.10 - 13.00	“ΡΑΔΙΟΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ” ΒΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΣΤΕΡΓΟΥ
13.00 - 14.00	“BENDIGO BANK”
14.00 - 15.00	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΝΤΖΗΚΟΠΟΥΛΟΣ
15.00 - 15.10	ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΣΚΟΘΗΚΗ
15.10 - 17.00	ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
17.00 - 17.05	“Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ & ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ”
17.05 - 18.00	ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
18.00 - 19.00	ΤΙΤΛΟΙ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
19.00 - 21.00	“Η ΣΤΡΑΒΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΓΥΑΛΟΣ
	“Η ΣΤΡΑΒΑ ΑΡΜΕΝΙΖΟΥΜΕ”
	ΠΑΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
	“Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΠΑΝΤΟΥ & ΠΑΝΤΑ”
	ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΑΡΙΜΑΣ, ΕΛΕΝΗ ΚΑΒΑΔΑ
21.00 - 22.00	“Η ΒΑΛΙΤΣΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ” ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΩΡΟΖΑΚΗΣ
22.00 - 22.10	ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
22.10 - 24.00	“Η ΒΑΛΙΤΣΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ” ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΩΡΟΖΑΚΗΣ

T: 9564 6400

F: 9564 5488

Level 1A
503-507 Marrickville Rd
Dulwich Hill NSW 2203

Ο μελωδικός σταθμός

1665 AM

99.3 FM

www.2mm.com.au

Sydney

Wollongong